

Prepensioen: investeren ouderen noodzakelijk om mindere sociale zekerheidsregelingen te mijden

NLJD Copyright © Het Juridisch Dagblad
donderdag, 8 december 2005

Beleid enkel gericht op prepensioenregelingen betekent straks toename instroom sociale zekerheid. Promotie econome Trudie Schils: Vervroegd uittreden of toch doorwerken?

Universiteit van Tilburg - Als we ouderen langer aan het werk willen houden, moeten we ons niet beperken tot het alleen aanpakken van prepensioenregelingen.

Een goed beleid dient een mix te zijn van investeringen in het menselijk kapitaal van ouderen, het opheffen van de afruil tussen de diverse onderdelen van de verzorgingsstaat, het bevorderen van een goede gezondheid bij ouderen, het verhogen van de toelatingscriteria van de vervroegde uittredingsregelingen en het verlagen van de daarbij behorende uitkeringen.

Dat concludeert econome Trudie Schils in haar proefschrift.

Een vergrijzende bevolking, gecombineerd met een lage arbeidsparticipatie van ouderen, zet de welvaart in alle Europese landen onder druk. De betaalbaarheid van het stelsel van sociale zekerheid, en die van het pensioensysteem in het bijzonder, staat daarmee ter discussie. Om dit tij te kunnen keren, is het noodzakelijk te weten welke factoren bepalen dat ouderen eerder stoppen met werken.

In haar proefschrift onderzoekt Trudie Schils de verschillende Europese pensioen- en sociale zekerheidsstelsels. Zij analyseert in hoeverre deze systemen een uitwerking hebben op het vervroegd uittreden van ouderen.

Uit haar onderzoek blijkt dat Nederland ten opzichte van andere Europese landen financieel zeer aantrekkelijke pensioenregelingen kent. Hierdoor stopt men gemiddeld op een leeftijd van 61 jaar met werken. In Denemarken en Zweden zijn de pensioenregelingen veel flexibeler, maar is de financiële beloning minder hoog, hetgeen de prikkel tot vervroegd uittreden remt.

Met de nieuwe levensloopregeling is de minimum pensioenleeftijd opgeschroefd en zijn de financiële prikkels verlaagd. Hiermee hoopt de overheid dat men gaat sparen om op 63-jarige leeftijd te stoppen met werken, beduidend later vergeleken met de huidige prepensioenregelingen.

Het onderzoek laat ook zien dat wanneer de mogelijkheid van een prepensioen niet of nauwelijks aanwezig is, de minder aantrekkelijke sociale zekerheidsregelingen (zoals arbeidsongeschiktheid of werkloosheid) worden gebruikt om eerder te stoppen met werken.

Een beleid dat enkel gericht is op de prepensioenregelingen kan dan tot een verhoogde instroom in de sociale zekerheid leiden. De huidige aanpassingen in de Nederlandse sociale zekerheid, met de wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) en de wijzigingen in de Werkloosheidswet (WW), kunnen dit voorkomen.

Naast het aanscherpen van de toelatingscriteria (leeftijdseisen, jaren werkervaring) of het reduceren van de financiële beloning van de verschillende regelingen moet een oplossing echter ook worden gezocht op de werkvloer, concludeert Schils. Een belangrijk aspect is het investeren in het menselijk kapitaal van ouderen, middels on-the-job training. Nederland kan op dit terrein leren van de Scandinavische landen waar ouderen aanzienlijk vaker deelnemen aan trainingen op het werk.

Hierdoor blijven ze actief betrokken bij het arbeidsproces en de investering in de training moet terug worden verdiend door zowel de werkgever als de werknemer. Dit remt de prikkel tot het vervroegd beëindigen van de arbeidsrelatie.

Drs. Trudie Schils (1972, Maastricht) studeerde tussen 1992 en 1998 algemene economie aan de Universiteit van Tilburg (specialisatie internationale economische betrekkingen). Na haar afstuderen was zij twee jaar docent aan de Universiteit Maastricht.

Van 2000 tot 2005 was zij assistent-in-opleiding aan de Universiteit van Tilburg. Op dit moment werkt Schils als onderzoeker (post-doc) bij het Amsterdams Instituut voor ArbeidsStudies (AIAS), gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam.